

Ídnaðarútbygging — loysunnarorð í sjeytiárunum

(Framhald)

Er lotan komin?

Føroyingar eiga á ymsum okjum serkøna manning, serfrøðingar, sum arbeiða uttanlands. Summir vilja koma heim at virka.

Arbeidsmegi er í lotuni størur tørvur á inni á meginlandinum og ókir hetta um møguleika okkara fyrri at leggja nakkað av ídnað her. Flutningskostin aður, sum ofta verður mettur forðandi, hevur í dag uppá seg nógv minni at týða tá rett verður atborið.

Heima gongur hópin av monnum sum hava neyðuga útbúgving, initiativ og kunneleika til at fara undir ymsar framleiðslur. Teir eiga hugsanir um ymskitt, men hava ikki høvi og ráð at kanna spurningarnar til botns.

Alt hetta bendir á, at rætta lotan er komin til at hitt almenna tekur eitt ódnartak á hesum øki, so sum gjørt hevur verið viðvíkjandi fiskiskipaflostanum.

Javnaðarmenn eiga liðið av ungum virkisfúsum monnum - politikarum, leikmonnum og lerdum — sum vilja troðka á at fáa framt projektini. Menn og kvinnur sum kunnu ganga á odda og fáa at glíða tað samarbeiði, sum neyðugt verður við allar flokkar, stovnar, einstaklingar og feløg.

Eftir áheitan frá teirri samgongu javnaðarflokkurinn sum størsti bólkur fyrri aðru ferð hevur verið við til at mynda eru longu ymsar kanningar farnar igongd.

Ráevni hava vit liðið av, vit mugu tí flyta inn slik ráevni, sum verða rættiliga nógv viðgjord her, og soleiðis verða háverðug og »speciele« aðrenn vit flyta út aftur.

Maskinarbeiði

Eitt ógvuliga vittfevnandi øki er tilvirkanin av maskinlutum. Royndir verða gjordar at fáa ymsar framleiðarar á meginlandinum, sum eru illa fyrri av tørvandi arbeidsmegi, til at leggja framleiðsluna her hjá

okkum, annaðhvørt hjá ávísam virkjum her, ella á nýstovnaðum fyrirkøsum. Í dag verður størri partur av smálutunum sum nýtast skulu innan størri ídnaðin framleiddur á smærri virkjum og kann hetta eins væl gerast hjá okkum. Óhugsandi er ikki at okkurt av okkara turkíhúsum er egnað til at hýsa tilkari framleiðslu.

Elektroniskur ídnaður

Elektroniskur ídnaður er sterkt vaksandi. Teir nýta hópin av kvinnum og monnum til loddjngar og monteringararbeiði av transistorum og hesum ein kann aðralagið í sjálvum elektroniska tólinum.

Viðgerðin sjálf er innan henda ídnað mest parturin av kostnaðinum. Vit hava í støðum hesa arbeidsmegi og skulu tí sjálvsagt royna at fáa tilk virki at leggja undir-leverandorvirki og ella samlivirki.

Á hesum øki ger seg serliga galdandi, at flutningskostnaður in hevur liðið uppá seg í samlaða kostnaðinum.

Byggitilfar - snikkaðarvirki

Framleiðslan av byggitilfari kann økjast munandi her á landi.

Verður væl fyriskipað kann nógv seljast av tilgjordum lutum, kokum, hurðum, vindeygum, skápum, hyllum o. s. fr.

Hetta kann uttan størri nýflegingar framleiðast av øllum teim mongu snikkaðarvirkjum her eru. Stór maskinorka er í Føroyum og kemur hon ikki til fulla nýtslu. Her má ein samskipan fara fram, ein planleggan og eitt arbeiddsbýti. Marknaðarkannningar mugu eisini gerast og ein felags solu-politikur skipast.

Undir henda tátt koma eisini sementstoyppivirkin, typuhúsvirki, byggitilfar úr plast, eitt nú takrennur og rør. Stutt sagt, her kunnu enn takast størsting til tess at fáa mest møguleiga framleiðslu føroyska, og enn størri part av bygging og entreprenorvirkssemi á føroyskar hendur.

Nýggir ídnaðartættir

Ein kann t. d. hugsa ser, at vit keypa ráaluminium úr Íslandi ella aðrastaðni, bræða tað í Føroyum aftur, hartil kann nýtast oljuhiti og ikki okkara litla elmegi, — í verða koyrd tey evni sum neyðug eru fyrri at tilfarið kann hava eina heilt ávísu samanseting (specifikation) — her koma serfrøðingar okkara inn í myndina.

Eydnast okkum at fáa umdomið tað, at tilfar okkara altíð heldur ta umbidnu samanseting, verður altíð lett at selja tað.

Eisini kunnu vit viðgera viðari hetta evni til nýtslu á fleiri okjum.

- 1) t. d. framleiðslu av aluminiumslutum sum skreytlistar, ílot, rammir, bjálkar og stengur til byggitilfar o. s. fr.
- 2) Valsaðir blokkar ella tegir.
- 3) Togan av aluminium til tráð at nýta í kaðalídnadinum.

Innan hetta litla øki kunnu føroyingar kanska fyrri eina ílegging ikki stórt størri enn ein nýmótans trolari kostar, lyfta eitt minni projekt við rættiliga stórum umsetningi og veita arbeidd til eini 60—100 menniskju — kvinnur og menn.

Viðari er hugsandi, at tann tráður vit hava framleitt eins og kopar tráður, ið keyptur verður uttanlanda kann verða enn meira viðgjordur her á einum kaðalvirki. Tann framleiðslan at gera kaðalar, sum so nógv brúk er fyrri í dag, er ikki so margfald og trupul, at vit ikki væl kunnu basa hesi uppgávu. Í sama viðfangi verður brúk fyrri fólki sum hava útbúgving innan plastídnad, hetta í samband við isoleringararbeiði av tráðnum. Á tilvikum virkjum verða nýttir hópin av maskinum, ið røkjast skulu av dugnaligum maskinmonnum, sum Føroyar eiga, men ikki hava arbeiddi fyrri á landi.

Vit strika undir, at tað sum fara skal fram, eru kanningar og rannsóknir, vit eiga ongan myndugleika til at gykla nokrum, at um skamma stund liggja tilk virki her. Men utt-

an kanningar, uttan initiativ, fæst einki grundarlag tilvega. At ongin nýskapen hendir er tað sama sum afturgongd.

Skipabygging

Skipasmið hevur seinastu árin tikið seg væl fram í Føroyum. Fyrsta stálskipið var smiðað fyrri árum síðani til porkeningar. Síðani er væl ávegis komið, og nógv skip bygd á Skála, í Havn og í Vestmanna.

Í dag hava skipasmiðjurnar um allan heiminn úr at gera, hetta ber við ser at lættari er at fáa byggisáttmálar og betri prisur fæst, hetta gevur føroyskum skipasmiðjuidnaði góðar møguleikar til at dubba seg at fáa figgarviðurskiftini í lagi at útbýggja við maskinum og tilfari. Verður dentur nú lagdur á at halda umloysurnar niðri við rationaliseran av virkum og upplæran av eini at virkinum fast knyttari arbeiddararajöld, skuldu okkara smiðjur verið væl fyrri at staðið seg eisini í framtíðini.

Ein sinnalagsbroyting má tó henda hjá teim sum virka innan henda ídnað, so teir frannvyr í stórri mun draga eina línu heldur enn at royna hvør sær.

At teir byggja upp eina felags umsiting, við felags teknistovum, felags innkeyp og goymslu av tilfari, standardisering av lutum til nýtslu innan ídnaðin og felags sáttmálabótt má vera eitt ynski hjá teimum og eitt krav frá samfelagnum.

Stórar smiðjur aðrastaðni ganga hesa leið, og verður tað neyðugt hjá okkum við, skulu vit fáa fulla nýttu av teirri nøgd av tekniskari og umsitingarligari vitan og orku sum okkara litla samfelag ræður yvir.

Ein tilkuri felagsstovnur, sum omanfyri nevndi fyrri skipasmiðjurnar kann í samráð við búskaparráð ella serstaka kanningarnevnd, lánistovnar, landsstýri, lógting ella einstaklingar gera tær ymsu byggitættanir, so vit røkka hagar at bygt verður í smá-serium.

Hetta vil geva enn størri møguleika fyrri eini lonandi vinnu.

Á tann hátt kunnu eisini fáast igong við bygging aðrar skipasmiðjur enn tær nevndu.

Tær hava møguleiga handverkararnar, men ikki hina projekterandi, teknandi og umsingarligu okkara.

(Framhald á 6. síðu)

Ein lívstrygging, ratutrygging ella eftirlønartrygging gevur fyrst og fremst tryggileika fyrri familjuna, men

skattafrádrátturin ger fyrimunin enn størri

Skattafrádrátturin fyrri gjöld til vanligar lívstryggingar, sjúkratryggingar og vanlukku tryggingar er í lotuni upp til kr. 800.-.

Men um tygum ynskja enn størri frádráttarmøguleika í sjálvuppgávuni, fyrri at minka um skattin, so gerst hetta við at tekna sær eina eftirlønartrygging, ratutrygging ella lívrentu, tí gjöldini til hesar tryggingar kunnu dragast fult frá í sjálvuppgávuni.

Nú er longu tíð at hugsa um hetta.

Nærri upplýsingar og vegleiðing fáast við at venda sær til Lívstryggingina ella senda boð eftir einum av niðanfyri nevndu umboðsmönnum:

Klaksvík: Bjarti Petersen, fyrstodumaður, tlf. 5333 og 5475
Fuglafjørður: Lørvik og Gotmar: Oddvør Jacobsen, Fuglafjørður, tlf. 83
Skálafjørður: Óli Simonsen, lærari, Saltangará, tlf. 7345
Vágar: Jóan Jacob Thomsen, bankamaður, Sandavágur, tlf. 87
Sandoy: Steintór Fagradal, bilforari, á Sandi, tlf. 46
Norðara helvt í Suðuroy: Hjørleif Enni, keypmáður, Tvøroyri, tlf. 61
Sunnara helvt í Suðuroy: Erling Poulsen, lærari, Vágur, tlf. 44 og Johan Dahl, stjóri, Vágur, tlf. 1 og 17
Tórshavn: Peter Johannesen, solumaður, tlf. 13242, Varðagøta, og John Sivertsen, fulltrúi, tlf. 13414, Við Hoyvíkstjørn
 ella ferðandi umboðsmannin Kjartan Dalsgaard, á Tórgarði, tlf. 12940.

Ringið tí til tryggingarmannin í dag

FØROYA LÍVSTRYGGING

Tlf. 1 2919

Kongabrugvín

Tórshavn

× við C